

Theodor Dassovius Johann Surland

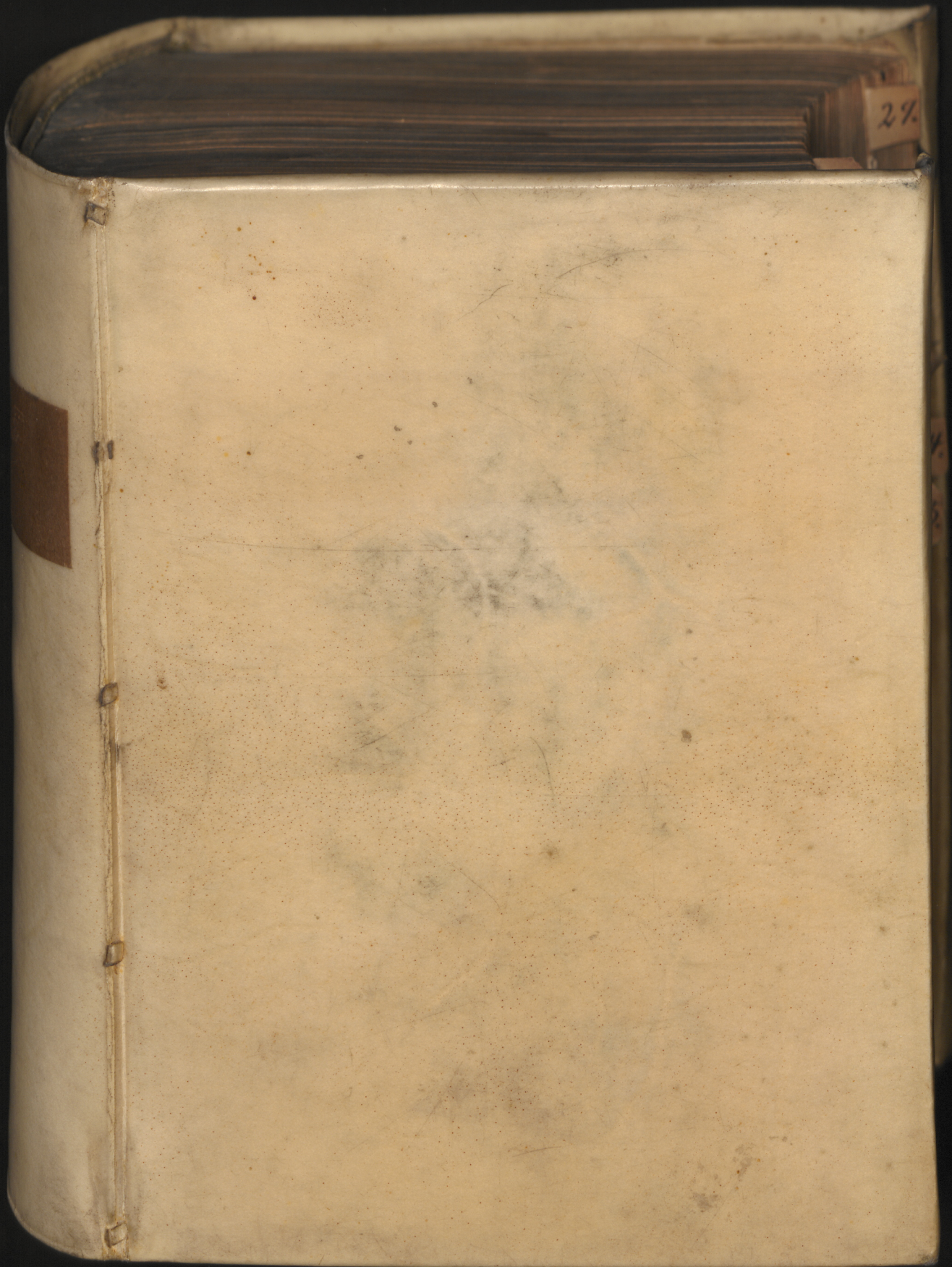
[...] Rabbiniſmi, Philologiae ſacrae ancillantis, & In Vaticinio Jeremiae cap. XXIII. comm. 5. & 6. exhibiti Diſputatio Altera Et Ultima

Wittebergae: Henckelius, 1674

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn747237999>

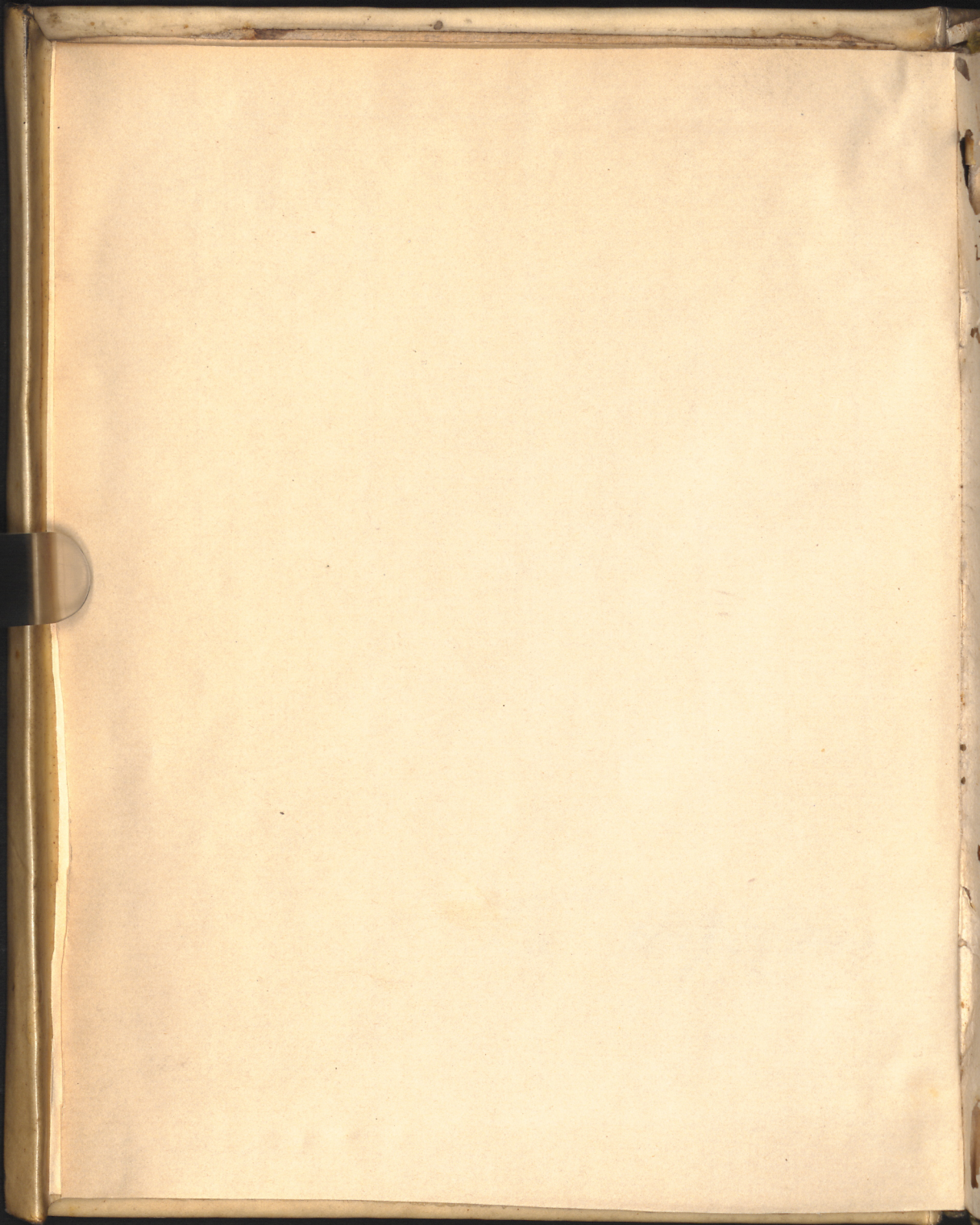
Druck Freier Zugang

73.

Fa-1092(73.)

בעהקק: Syllabus eorum.

Qve

Tomus hie. IV. Continentur.

- I. Antonii Aulsi Theologia Judaica.
- II. Oleani Synopsis Errorum Pontificiorum.
- III. Eundem Syn. Errorum Calvinianorum.
- IV. Eundem Syn. Errorum Arminianorum.
- V. D. Scherferi Theses Anti-Syncretisticae.
- VI. Czerlinsky Praef. D. Alabich horstius Actare Gideonis ad Jud. VI. 24.
- VII. M. Willemeri וילימרי על פ. LXXIII, 25. ab.
- VIII.)
- IX.) M. Gerhard Mejer משה של זרע על יסעי. LIII, 10.
- X.)
- XI.)
- XII.) M. Daffoni Rabbimong Philol. Sac. Annullans ad Jerem. XXXIII, 5. 6.
- XIII.)
- XIV. M. Willemeri Flores Annotos ad Cap. XI, 7.
- XV. Dr. Adlbergii Sapientia a libere justificata, Matt. XI, 19.
- XVI. Dr. Schurfleisch. Johannes Epistola Jac. XVII. Idē. de Nolus.
- XVII. M. Rentschij Praefide D. Meisner de Capernaismo.
- XVIII. M. Tentschij Praef. Dr. Adlbergia de Profetia Judaica. Act. XVI, 13.
- XIX. M. Tromeyer. Praef. Seb. Schmidio ad Rom. I, 16.
- XX. Schurfleischii Euphemismus Paulini.
- XXI. M. Weihenmayerg de Anathematismo Paulino. (Cor. XVI, 22.
- XXII. Jacobi Leontomij de Oratore & Pratoris ad Phil. I, 13.
- XXIII. Eundem Altera.
- XXIV. Kochii Sub Praefide D. Bajeri de Affectantibus Parochiam (Tim. III, 1.
- XXV. M. Storrij Praefide Carpovis Petrafidei. ex 1 Pet. I, 19. 20. 21.
- XXVI. Dr. Maji de Inspiratione Scripturae S.
- XXVII. D. Joh. Fausti de Gloria Incomprehensibilis Script. S.
- XXVIII. M. Reinhardi קר וכו' דהפדור.
- XXIX. Dr. Sennerti de Origine Linguae Hebraeae.
- XXX. D. Welleri ושל קקטי.
- XXXI. Schurfleisch Philologomata Miscella.
- XXXII. M. Beck Ufus Phylacteriorum Judaicorum.
- XXXIII. Jacobi Rheferd Arminijag Oligus ad Rom. Cap. 10.

Handwritten text in a medieval script, likely Gothic or similar, arranged in columns. The text is heavily faded and obscured by large, irregular water stains, particularly in the upper right and central areas. The script is difficult to decipher due to the damage and fading. The page is numbered on the right side with Roman numerals from I to XXIII.

13.

בש הקבה

RABBINISMI,

Philologiæ sacræ ancillantis,

In Vaticinio JEREMIÆ cap. XXIII. comm. 5. & 6.
exhibiti

DISPUTATIO ALTERA
ET ULTIMA,

Quam

DEO BENIGNE ANNUENTE

publicè examinandam proponunt

PRÆSES

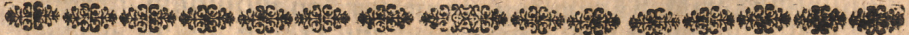
M. THEODORUS DASSOVIUS,

RESPONDENS

JOHANNES SURLAND,
HAMBURGENSES,

Ad diem Decembr. Ann. 1674.

In Auditorio minori hor. loc. consec.

WITTEBERGÆ,

Literis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.

29.

27.

26.

23.

22.

21.

20.

19.

13.

14.

15.

16.

RABBINISMI

Philologiae sacrae ancillaria

In Vaticinio Jeremiae cap. XIII. commentus &c.

DISPUTATIO NITENS

DEO REVERENDISSIMO ANTONIO

publico ministerio proponunt

Classis

M. THEODORUS DASSOVIVS

Respondens

JOHANNES SURLAND

HAMBURGENSES

Al. die 14. Decembris. Ann. 1674.

In Vindicta sacrae theol. facultatis

WITTEBERGAE

Typis MATTHAEI HENCKELII, Aed. Typog.

בארץ & judicabit in justitia tenues &c. ita dixit Jeremias : & faciet jus &
 justitiam in terra. Nam juxta eund. *R. Abarb. in Es. 53. f. 78. col. 4. l. 4. à f.*
 משיח בן דוד והיה בידו העוצר והמשפט In manu regis Messia
 filii David erit coarctatio & jus. Tale est *Es. 42. l. 1. ויצא יוציא*
 qvòd interpretatur de Messia *R. Abarb. in prophet. f. 27. col. 3. l. 7. à f.*
 Tale est *ibid. v. 3. לאמת וצוא משפט*, qvòd explicat *R. Ben. Mel. in*
M. I. f. 102. col. 3. ופירוש לא יכהה ולא יחלש ולא ישבר כלומר
 לא יתרפה מלעשות המשפט ולפי שאמר קנה רצון וגו' ידמה
 כי יהיה רפה וחלש ולא יעשה המשפט לפיכך אמר לאמת
 וצוא משפט ולא יחלש ולא יחלש ברבך המשפט עד ישים
 בארץ משפט Verba ista : non fumigabit, non debilis erit, non fran-
 get, hoc volunt : q. d. non remissus erit, qvò minus faciat jus. Qvia
 autem dixerat de arundine qvassata &c. videbatur futurum eum re-
 missum & infirmum, ut non faceret jus; Propterea dicit (Propheta)
 revera proferet judicium, neq; segnis vel infirmus erit in judicio (i. e.
 non lentè cum eo aget) usq; dum posuerit in terra jus. Tale est *ibid.*
v. 4. משפט בארץ משפט עד ישים qvòd & *R. Ben. Mel. l. c.* explicat de
 Messia, & una *R. Abarb. f. 27. col. 3. l. 6. à f. in prophet.* Ut transeamus
 ad Prophetas alios, pertinet huc dictum *Ezech. 21. 32. עד בא אשר לו*
 המשפט, ubi addit *R. Abarb. f. 185. col. 4. l. 14. in proph.*
 שהוא מלך המשיח qui est Rex Messias. Ut & dictum *Mich. 4. 3.*
 ושפט בין עמים' ubi addit *R. Sal. in M. I.* השופט
 יהיה מלך המשיח judex (judicabit), qui est Rex Messias. Denique
 etiam dictum *Mich. 5. 2. ממשך לו יצא שופט להיות מושל בישראל*
 ubi addunt *R. Abendana in spicil. ad M. I. & R. Kimchi* היה מלך
 המשיח, hic est Rex Messias. Atq; ita harmoniam cum aliis dictis
 vidimus. משפט autem significat decretum, statutum, & dispositio-
 nem vel rationem, sive est עבין החק והדת והתכונה, ut loquitur
R. Sal. in M. I. f. 67. 2. n. f. 101. 4. Hac ratione convenit Messia, dum
 ille qvæ Deus constituerat & promulgavit hominibus servanda, pro-
 pteris implevit. Nam etiam voces משפט & משפטים pro lege & statu-
 tis Dei in Ps. 119. frequentissimè usurpantur, & sic respiceretur ad §. 10.
 sup. Qvòd attinet 2. ad vocem צדקה, ea etiam in aliis locis sup. add.
 Messia tribuitur. Habet autem varias acceptiones, qvæ videri possunt
ap. Coccej. in Sanh. & Macc. p. 132. Communiter Rabbini per eam bo-
 num opus intelligunt. Ita *R. Ab. Esr.* scribit in proverb. 13. צדק כולל
 עבודת

טוב מעשה וכל אלהים עבירת Tzedek complectitur omnem
 Deicultum, & omne bonum opus. R. Levi Ben Gersom in eund. loc.
 vult significare יושר אם ברעות אם במדות, re&ititudinem in sen-
 tentiis & mensuris. R. D. Kimchi in Bibl. Buxt. f. 503. p. 1. l. 8. à f. ait. :
 והצדקה היא לתת לעני ולהלוות וגמילות החסדים ותקן
 המדות בין לעניים בין לעשירים Tzedaca est, date pauperi, mu-
 tuare, retribuere bonum, & observare mensuram inter pauperes & di-
 vites. Si itaq; significat justitiam legalem, illa competit Messia, qui
 legem implere debebat, nostri tamen causa, juxta dicta Rabb. §. 10. cit.
 Cum autem justitiæ etiam faciant mentionem Rabbin, de doloribus
 & morte Messia agentes; hinc passivam non excludere eos patet, de
 qua itidem dictum §. 10. Quod attinet 3. ad combinationem harum
 duarum vocum, in illa observante Schindlero in Lexic. in voc. צדקה,
 משפט de fontium coërcitione, צדקה de justorum defensione accipi
 solet. Et hæc acceptio in primis videtur esse hujus loci, maximè si re-
 petere hic præcedentia nolimus. Accedit, quod communiter Rabbi-
 ni de Messia משפט & שפט ita explicent, ut hac §. audivimus; &
 quod ipsa etiam vis vocis id velit explicante R. D. Kimbio in Bibl.
 Rabb. Buxt. f. 503. p. 1. l. 8. à f. h. m. והמשפט הוא לשפט בין שני
 Mischpath est, quando quis judicat inter duos in foro litigantes, ut justum pro-
 nunciet, s. absolvat justum, & condemnet reum. Imò facit huc, quod
 ipsa præterea vox צדקה significet תקון המדות, ut dictam est. Itaque
 phrasîs ista ad Messiam ita applicabitur, ut dicatur eum judicaturum
 hostes Ecclesiæ suæ, ut pios absolvat, impios condemnet, & contra
 eos verè credentes defendat, sicut passim in locis ad voc. משפט alle-
 gatis ipsi Theologi explicant. Neque obstat, phrasin hanc in ista com-
 binatione etiam de hominibus ψαυς usurpari, v. g. dici 2. Sam. 8. 15.
 ויהי רור עשה משפט וצדקה לכל עמו, qui locus fusè explicatur
 in Sanbedr. in dine Mammoth cap. 1. Vid. Coccej. l. c. p. 129. Cum quo
 loco conf. 1. Reg. 10. 9. 1. Par. 18. 14. Nam R. quædam modum regna-
 re dicitur aliàs etiam de rege terreno, intelligitur nihilominus tamen
 spiritualiter de Messia: ita etiam רעו facere jus & justitiam.

§. 15. בארץ in terra. R. Abendana in spicileg. ad M. l. fol. 2. col. 1.
 ita hanc vocem explicat: הארץ נאמר בכלל על כל זה המציאות
 השפל ובפרט על הארץ היסודית וכאשר יזכר עם השמים
 נאמר בכללות על כל היסודות ומה שתחת השמים

A 2

Vox

29.

27.

26.

25.

23.

5.

22.

21.

20.

19.

14.

15.

16.

Vox ארץ dicitur in genere de omni ente inferiore, in specie autem de terra elementari; quando autem conjungitur cum cœlo, dicitur in genere de omnibus elementis, & omni, quod sub cœlo est. Differt à תבל, quia תבל כולל כל ארצות השוב ארץ כולל המדבר והשוב והשוב Tevel complectitur omnem terram habitatam, Eretz habitatam & desertam, quæ verba sunt *R. Ben. Mel. in M.I. f.2. col.4.* Est 2. hæc vox generis masc. & foem. ceu patet ex exemplis à *R. Ben. Mel. in M.I. f.99. col.3.* adductis. 3. De radice ejus disceptant. Audiatur iterum *R. Abend. l.c.* Ita autem pergit: כתבו שנקראת ארץ מלשון רץ לפי שהגלגל רץ וסובב אותה והאלף נוסף ואבן כספי בשורשיו אמר שהוא משרש רצץ מלשון עשוק ורצץ ונקראו כל היסודות ארץ מפני שהם רחוקים בתוך הגלגל רוצצים ומתפוצצים ומתערבים זה בזה בתנועותיהם Grammatici describunt ארץ descendere à verbo רץ (currere), quia sphaera currat, & circumagat eam (terram), Aleph autem esse paragogicum. *Aben Caspi* verò in suis radicibus scribit esse à rad. רצץ (quasi fare) ex significatione loci עשוק ורצץ (oppressus & quassatus. Deut.28.33.) vocari autem ita omnia elementa terræ, quia coarctentur in globo (terreno), conqvassentur, & dispergantur, atque sibi invicem immisceantur in suis motibus. Sed cum hæc explicationes videantur longius petitz, potius dicitur radicem esse Arabicam ארץ depressus fuit, quia terra sua gravitate in centro in respectu ad sphaeram cœlestem deprimitur. 4. Hoc autem loco ארץ significat totum terrarum ambitum, indicaturque quod quaquaversum Messia prædicatio personare debeat juxta illud Ps.19.5. ככל הארץ יצא קום וגו'. Ponitur autem terra pro incolis, cum sensus sit ad homines referendus, trito Hebraismo. Vid. *R. Ben. Mel. in M.I. f.15. col.4.* 5. Scribitur cum Kametz sub כ ad indicandum ה emphaticum exclusum *Sebick. horol. reg.90.* Cumque ה emphaticum aliàs vocetur ה היריעה He notificationis, quod indicet ידוע דבר ידוע rem notam vel certam, sicut ita interpretantur *R. Ben. Mel. in M.I. f.106. col.1. & 108. col.2. & R.D. Kimchi in Bibl. Buxt. f.497. p.2. l. ult.* dici posset etiam ה. adhiberi illud ה ad innuendum Messia judicium & justitiam fore in hac terra, in qua vivimus, non expectandam esse tempore Messia terram novam, qualem quidam Rabbini in Es.65. 18. & 66. 22. somniant.

§. 16. כימיו תושע in diebus ejus salvabitur. Dies rursus ponuntur pro tempore ut supra, quemadmodum etiam in loco parall.

Jer.

Jer. 33. 15. dies pro עת ab ipso propheta explicantur. Litera ש habet
 - pro juxta *Schick. bor. reg.* 138. Ponitur non sine causa foemininum
 genus, ut infra dicitur. Verbum הושיע significat salvavit, salvum fe-
 cit. Hoc loco autem emphaticè adhibetur, ut indicetur 1. Messiam
 hunc esse illum, qui aliquoties in V. T. sub dulcissimo nomine ישועה
 praedictus fuit. In Mose legitur Gen. 49. 18. יי לישועתך קויתי יי quod
 transfert *Chaldaeus* לפרקנך סברית יי redemptorem tuum exspe-
 cto Domine, ubi etiam *R. Aben Ezra* largitur Caph in voce לישועתך
 esse referendum לנו משיח לנכח ad Messiam filium ejus (Davidis).
 Et *Targum Hierosolymitanum* egregiè hunc locum ita עמך עמך
 אמר אבונן יעקב לא לפרקניה דגרון בר וואש סכיה נפשו
 דהיא שעה ולא לפרקניה דשמסון דהוא פורקן עבוד אלא
 לפרקנא דאמרה במימך למיתו לעמך בנו ישראל ליה
 Dixit pater noster Jacob, non exspectat ani-
 ma mea redemptionem Gideonis, filii Joasch, quæ temporaria, neque
 redemptionem Simsonis, qui redemptionem fecit; sed redemptio-
 nem, de qua dixisti in verbo tuo, quæ futura est populo tuo, filiis Israel,
 illam redemptionem tuam exspectat anima mea. In propheta *Esaiâ*,
 qui scripsit ספר ישועות (uti ejus liber appellatur in carmine eî
 adjecto in *Bibl. Rabb. Buxt. f.* 510. p. 2.) legitur cap. 12. 2. 3. הנה אל
 ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה יהוה יהוה לו
 לישועה, לישועה: ושאתם מים בששון אולפן חרת & accipietis doctrinam no-
 vam; id quod ad Evangelium applicari potest. *Ibid.* c. 25. 9. legitur:
 הנה אלהינו זה קוינו לו וישוענו זה יהוה קוינו לו נגילה
 quem locum *R. D. Kimchi* cum versibus sequen-
 tibus de ישועה per Messiam accipit, & *R. Abarb.* de גאולה, quod
 idem est. In *Psalms*, & quidem *Pf.* 14. 7. legitur: מי יתן מציון
 פורקנא ישועה, ubi *Chaldaeus* vocem ישועה reddidit per פורקנא
 redemptionem, & *Raschi* לעתיד s. de futuro explicat. In *Pf.* 119. 166.
 repetitur locus Gen. 49. 18. לישועתך שברתי יי, & transfertur à
Chaldeo eodem modo ut locus *Genes.* Alia dicta huc pertinentia
 brevitatis amore prætereuntur. Sufficit constare satis nomen ישועה
 de Messia in V. T. reperiri, de quo libellum ante seculum & quod
 excurrit conscripsit Judæus conversus *Elchaban Pauli*. Neque hoc
 Rabbini ipsi videbitur inconveniens, cum passim ipsimet tempus
 Messia vocent זמן הישועה vel עת הישועה, vel simpliciter ישועה.

29.

27.

26.

25.

4.

23.

24.

22.

21.

20.

19.

14⁸.

15.

16.

Prima locutio extat in *R. Kimchi in Bibl. Buxt. f. 468. p. 1. l. 5. à f. f. 504. p. 2. l. 5. part. med. f. 506. p. 1. lult. &c.* *R. Ben Mel. in M. l. f. 108. col. 3. lin. 7. &c.* Secunda itidem in *Kimchi l. c. f. 506. p. 1. l. 1. part. ult. &c.* Tertia in *eod. f. 499. p. 2. l. 8. à f. fol. 503. p. 1. l. 9. in part. med. fol. 504. p. 1. l. 3. init.* *R. Abarb. in proph. f. 78. col. 3. lin. 19. & col. 4. l. 22. à f. &c.* Imò in *Machsor edit. Præg. part. 1. f. 51. col. 1. f. 71. col. 1. f. 106. col. 2. & alibi passim* Messias ישועה appellatur hac loqvendi formula: אכני מלכנו צמח לנו ישועה בקרוב Pater noster, Rex noster fac nobis germinet Jeschua brevi; quam formulam aliàs Judæi in precibus ita exprimere solent: צמח רוד עברך מהרה תצמיח וכו' intelligentes Messiam, ut dictum §. 9. Quod majus est, ipse *R. Abarbanel in proph. in Es. 7. f. 20. p. 1. col. 2. & in Es. 53. f. 78. p. 2. col. 2.* ut & *autor Tzemach cit. Hoornb. in Teshbusat. Jebuda f. 213.* Jesum nostrum Nazarenum aliquoties hoc nomine appellitant, quavis ה omittant, quod tamen nil obstat. Nam & sine ה de hominibus ceu nomen proprium adhibetur, v. g. *Esr. 2. 2. Paral. 31. 15. & significatio salyandi per He non tollitur, cum potius sit in litera ך, ceu patet ex voce ישע, qvæ sine He tamen salutem significat. Etiam vox ישועה in salutis significatione à Rabb. scribitur sine ה. Ita Saadias in Seph. Amunoth f. 36. col. 2. facit mentionem עת הישוע & Mos. de Teana in Beth. Elob. f. 117. col. 1. ימי הישוע.* Imò *Elias in Tisbi* in voce ישו aperte faterur, quod alii Judæi propterea ך omittant, ne nostrum Jesum Nazarenum pro Salvatore agnoscere videantur; Qvò pertinet illud in precatiuncula עלינו, ubi dicunt de Christianis ללא ומתפללים לך ישוע adorant (Christiani) eum, qvi non est Jeschua s. Salvator, alludentes ad nomen Jesu, & Hebræam vocem ישוע. Adhibetur 2. h. l. verbum הושיע, ut indicetur loca reliqva scripturæ, de Messia agentia, in quibus verbum hoc occurrit, itidem ad nomen ישועה respicere, & optimè cum nostro loco conferri posse. Talis est locus *El. 63. 1.* אני מדבר כצוקה רוב להושיע, quem ad Messiam applicat *R. Abarb. in proph. f. 79. col. 2.* inqvies: שיהיה המשיח פודה ומצליח: רב להושיע (futurum) magnum ad salvandum. Talis est cap. *eod. v. 9.* ומלאך (futurum) magnum ad salvandum. Talis est cap. *eod. v. 9.* ומלאך פניו הושיעם כלומר מלאך שהוא פניו כדכתיב והניחותי לך והוא שנאמר לו ופתאם יבא אל היכלו הארון אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם הפצים בו.

f. & dicitur: angelus faciei salvavit illos, q. d. angelus, qui est ipsa facies ejus (Dei), sicut scriptum est: (Exod. 33. 14.) facies meae ibunt, ut quietem dem Tibi; & de quo dicitur (Mal. 3. 1.) & subito veniet ad templum suum dominus, quem vos quaeritis, & angelus foederis, quo vos delectamini. Huc pertinet locus Zacch. 9. 9. הנה מלכך יבא לך צדק ונושע, de quo in *Baal Turim in Exod. 22. 10.* accipiendum esse de Messia; Et in *Sanhedrin. cap. Cheleck. f. 99. p. 1. l. 14. 15. in Gem. dicit R. Joseph. וארו זכריה קא מהנבו בבית שני ואמר* זרעו וכו' וכו' גירוי מאר כת ציון וכו' at Zaccharias varicinatus est (de Messia, de quo in praeced. ibid.) in domo secunda, & dixit: exulta valde filia Zion &c. Conf. *Jalcuth Chadasch f. 10. col. 4. Num. 3. edit. Lubl. & f. 8. col. 4. ed. Amstel.* ubi simul ad צדקנו משיח alluditor; *R. D. Kimchi in b. l.; R. Abarb. in b. l.* qui ait, regem hinc illum intelligi שהוא חוטר ישי מנוע ושי לא יהיה השועתו כנכרה הסוס ולא בשוקי; *R. Sal. Jarochi in b. l.* qui scribit לפותרו אלא על מלך המשיח אי אפשר לפרש לא על מלך המשיח. Nec minus huc referendus locus Ps. 78. 25. אנא יהוה הושיעה נא אנא יהוה הצליחה נא Tacemus loca scripturae alia. 3. Significat h. l. verbum הושיע salvare salute aeterna, fatente ipso *R. Jarochi in Dan. 8. 14.* ubi numerat annos מאז גלו גלות ראשונה למצרים עד וגאלו ווושאו השועת המשיח, ex quo tempore migrarunt (Judaei) in exilium primum Aegyptiacum, donec redimendi sint & salvandi salute aeterna per regem Messiam. Quo ipso respicit procul dubio ad Es. 45. v. 17. ubi עולמים השועת explicatur per עולמי עד. Cui *אבות ופסוקא* habent *R. Abarb. ad S. 5. dist. sup. cit. & Targum Hieros.* salutem per Messiam intelligens oppositam saluti a Gideone allatae ceu temporali. *Vid. paulo ante.*

§. 17. יהודה וישראל, Juda, & Israel. 1. Juda & Israel intelliguntur de toto coetu. Hinc verbum הושע est tertia foem. gen. quia innuit הכנסה s. ecclesiam, juxta observationem *R. Ben Idel. in M. I. f. 107. col. 1.* שבענין כנסת ישראל ירכב לשון זכר כנגד העם ולשון נקבה כנגד הכנסה (scriptura) in genere masculino ad העם (populum), & in genere foeminino ad הכנסה (s. ecclesiam.) Conf. *f. 155. col. 2. & R. Kimchi in Bibl. Buxi. f. 496. p. 1. l. 3. & f. 2.* Coniunguntur haec voces, ut indicetur

omnes

כְּתוּבָה שִׁכְנָה שְׂרֵוּיָהּ כִּינְיָהּם, si decem sedent, & operam dant le-
 gi Schechina habitat inter eos. Ita *R. Bechai in Pent. sect. ירוש.* ad *Hag.*
 1.8. ad vocem וְאֶכְבְּרָה scribit: q. d. הַשְּׂכִינָה שֶׁהוּא הַכְּבוֹד שֶׁהוּא אֲשֶׁר
 habitare faciam in eo (templo secundo) gloriam, qvæ est ipsa Sche-
 china; Et mox dici וְאֶכְבְּרָה ait: לְבָאֵר כִּי הַכְּבוֹד הוּא שֶׁמֶּהוּא
 הַשְּׂכִינָה, ad declarandum, qvòd gloria (Dei) fuerit ibi, qvæ est ipsa
 Schechina. Conf. *Talm. in Sevachim f. 118. p. 2. & Pesachim f. 56. p. 1.* qvæ
 citantur ab *Exc. Dn. Wagenf. in illust. opere de Sota p. 83. & Brandspiegel.*
p. 135. a. Eod. modo græca vox σκενη, cū Hebræa conveniens, adhibetur
 Ap. 21. 3. quando dicitur: ἡ σκενη ἢ ἡ σκενη τῆς θεῆς μετὰ τὸν ἀναστάσεων, ἢ
 σκενώσει μετὰ αὐτῶν &c. Quales voces cum Hebræa lingua convenien-
 tes apud Græcos multæ sunt, v. g. μυστήριον convenit cum סֵתֶר: ἀσπίς
 cum עֵשׂ, ἀγγελὸς cum אַחֲרָן: ἄρπαξ cum אַרְבָּן &c. Applicari au-
 tem hæc ad Mesiam posse, ipsi Rabbini facile largiuntur, in primis
 cum statuant, qvòd tempore Mesia Schechina sit reditura, qvema-
 modum tradit *R. Kimchi in Joel. 3. v. ult.* כֵּן בְּצִיּוֹן גַּם כֵּן
 לְעוֹלָם כִּי לְעוֹלָמִי עַד הַהוּא שְׂכִינָתוֹ בְּצִיּוֹן אַחֵר שֶׁתִּשׁוּב שָׁמָּה
 הַמְּשִׁיחַ, dicit (Propheta) & dominus habitabit in Tzion,
 qvòd etiam intelligitur de perpetuo. Nam in perpetuū erit ejus Sche-
 china in Tzione, posteaqvam redierit eò tempore Mesia. Accedit,
 qvòd ipsi Mesia nostro in Joh. 1. 14. tribuatur verbum σκενώω cum
 Heb. שָׁכַן apprimè consonans. Obs. 3. Nec dictio לְבַטָּח caret em-
 phasi. Nam בטח significat securitatem, sed ejusmodi, qvæ ex fiducia
 si בטח erga Mesiam nascitur, s. tranquillitatem conscientia, qvæ
 gaudentes homines subinde לֹא צָרְקָנוּ לָאֵלִים sine repetituri & sibi appli-
 caturi. Convenit enim verbum בטח cum חֶסֶד, qvòd de Mesia di-
 citur Ps. 2. 12. אֲשֶׁרֵי כָל חוֹסֵי בּוֹ & loc. al.

§. 19. Et hoc (erit) nomen ejus. Suffixū in שְׁמוֹ refertur ad
 vocē צִמְחָה, ad qvā etiā suffixa in בְּיַמִּי & (juxta aliquos) יִקְרָאנוּ perti-
 net, Rabbini ipsi passim consentientibus. שֵׁם. Nomen ap. Heb. po-
 nitur pro re ipsa, sive ut legitur in *Nezach Israël. edit. Præg. 48. col. 1. l. 14.*
 וְהָיָה הַשֵּׁם הוּא מוֹרָה עַל עַצְמוֹ הַדְּבָר וְאֵמִיתוֹ
17. 3. observ. 18. Speciatim nomen Dei pro ip'o Deo. *Gl. 1. 5. 17. 1. c. 4. n. 7.*
 unde frequens est formula Rabbinnica: שְׁמוֹ הוּא וְהוּא שְׁמוֹ nomen
 ejus (Dei) est ille ipse, & ille ipse est nomen ejus. Vid. *R. D. Kimch. in*
Ez. 27. 1. R. Ben Mel. in M. I. in Ps. 8. 2. R. Berachiel cit. R. Jobuda Muscato
in Cosri f. 242. col. 2. Mesias itaq; nomen Dei habiturus erit unā Deus
 ipse,

ipse, ut non intelligatur hic nuda appellatio sine re, ceu etiam in §. seq. dicitur. Animadverterunt hoc Rabbini ipsi, dum nomini Meshæ singulari vim & prærogativam deferunt. Bene ait R. *Alschetb* in *Es. 42. f. 36. col. 2. l. 10.* א' מהדבריו שקדמו לעולם הוא שמו של משיח כי מאו ראה כי העולם אשר היה חפץ לברא יעותר להתקלקל משיח ותיקונו הוא שמו של משיח. Una ex rebus, quæ antecesserunt mundum, est nomen Meshæ. Nam tum prævidit (Deus) mundum, quem volebat creare, corruptum iri (peccatis sc. de iis enim קלקול dicitur ap. R. *Abarb. in proph. f. 5. col. 3. l. 14.*). Confirmatio autem (vel à lapsu restitutio) ejus (erat futurum) nomen Meshæ. Et *ibid. f. 37. col. 3. l. 13.* inquit excellentiam s. יתרון Meshæ in hoc nomine consistere. Omittitur quidem in *Jer. 33. 16.* vox שמו, sed non obstat, cum vel ibi subintelligi possit, vel nihilominus ita explicari, ut sensus idè maneat.

§. 20. אשר יקראו, quo vocabitur. Notandum hic 1. quod quædam exemplaria legant cum Holem וו Vau, ut *Bibl. Rabb. Buxt. codex* quo usi sunt *Masoretha*, annotantes ו s. non extare amplius (at cum Schureck aliquoties occurrit), codices, in quibus *Hieronymus* Holem lectum fuisse testatur. Vid. *Gerh. Exeg. f. 128. b. &c.* Quibus à nonnullis accensentur versiones, quæ singularem numerum ponunt. v. g. *LXX. Vulg. Tremell. &c.* Quæ lectio potior est, & ab ipso *Hött.* defensa *thes. phil. p. 202.* ut & ab eod. cit. *Glasfio philol. p. 155. Chamier. Panstr. tom. 1. p. 144. &c.* Alia tamen exemplaria legunt ו, ut *biblia mea manualia A. 1525. accur. Bomberg. Venetiis edita, Abarbanel, & ipse Buxtorff.* qui in *Concord.* refert ad וקראו cum Schureck &c. Quibus tamen annumerari nequeunt interpretes, qui per pluralem exprimunt, cum potuerint ad usitatam Enallagen singularis pro plurali respexisse censente *Hött. l. c. p. 171.* Hujusmodi diversa punctatio diversorum codicum etiã aliis in scripturæ locis reperitur, v. g. *Es. 53. 4.* quidam codices rectè legunt מכה אלהים cum כ sub כ, alii v. g. *Abarb. Biblia Hamb. &c.* prævè cum כ. *Pl. 22. 17.* quidam legunt כארר, alii כארי, testante R. *Jacob Chajim in Masora magna serie אר ad b. l. Conf. M. I. f. 104. col. 4.* ubi exempla extant duo; Ita non minus diversitas consonantium reperitur, v. g. *Es. 57. v. ult.* alii legunt אמר אלהים, alii אמר יהוה *Kimch. in b. l. f. 501. p. 2. l. 11. à f. Es. 75. 4.* alii legunt פרק, alii מרק. *M. I. f. 109. col. 3. &c.* In nostro autem loco *Jerem.* diversa illa lectio ratione sensus non obstat. Nam si singularis manet, intelligitur ex præcedentibus Israel על ררך הכלל & in toto complexu; vocabit eum sc. universus

29.

27.

26.

25.

4.

23.

5.

22.

21.

20.

19.

14.

15.

16.

ecetus Israel. Si pluralis הפרט על ררך הפרט s. qvoad individua: vo-
cabunt (eum) singuli Israelitæ, juxta tãtam regulam: מנהג המקרא
כשמדבר כנגד כנסת ישראל כשמדבר בלשון רבים מדבר
כנגד הפרטים וכשמדבר בלשון יחיד מדבר כנגד הכלל
qvando scriptura loqvitur de Ecclesia Israelitica, qvando loqvitur in
plurali, loqvitur de individuis, qvando loqvitur in singulari, loqvitur
de toto complexu. *R. Kimch. f. 496. p. 1. l. 4. à f.* Unà nobiscum vocem
Israel subintelligunt *Ben Mel. in M. I. in h. l. f. 118. col. 4.* scribens: ישראל
יקרא המשיח בזה השם הו צדקנו
Israel vocabit Mesiam hoc no-
mine: Jehova justitia nostra; & *R. Kim. in h. l. eadem verba ponens.* Vel
poterit in lectione יקרא cum Holem intelligi ellipsis vocis קרא
hoc sensu: vocabit eum vocans, qvæ ipsis Rabbinis observata est. Au-
diatur *Ben Mel. in Gen. 48. 2. f. 16. 1.* Scribens: ויאמר ליוסף האומר
ויגד ליעקב המגיד והוא מקרא קצו
Dixit Josepho sc. dicens, an-
nuntiavit Jacobo sc. annuntians (Gen. 48. 2.) qvæ est concisa loqven-
di ratio. Vel impersonalis potest esse locutio, etiam frequens in scri-
ptura, v. g. Gen. 16. 14. ויקרא על כן קרא לבאר באר להו ראי *El. 9. 5.*
Videatur *Vener. Acad. Senior in idiotismis p. 25.*
Qvæ etiam fortassis ad lectionem in plurali trahi possent, ut nulla sit
textus corruptio, contra *Huntlaum. Not. 2.* Verbum קרא non nudum
vocis sonum infert, qvæsi Mesias ita appellandus tantum, non verò
talis futurus sit, sed rem ipsam. Hoc sensu adhibetur qvovqve de Hiero-
solyma צדק אשר יקרא לך עיר *El. 1. 26.* Ita etiam dicitur *El. 56. 7.* כי
& c. Unde & *Chaldeus* יקרא חפצי בה & c. 62. 4. בית יבית תפלה יקרא
El. 14. 20. per יתקיים *confirmabitur*, transtulit. Dum a.
significat vocare, simul respici potest ad significationem prædican-
di, (ut sensus sit: hoc erit nomen ejus, qvo vocabunt eum, vel qvo
vocabitur sc. in Evangelii prædicatione) maximè si locus parall. *Jer. 33.*
conferatur. *Not. 3.* Cum aliàs verbum קרא in appellandi significatu
cum כ soleat construi, de qvo *Buxt. in thes. p. 451.* commodè poterit
statui, pro באשר, qvæ aliàs frequens est. *M. I. f. 46. l. 58 3.*
Not. 4. In loco parallelo *Jer. 33. 16.* legitur וזה אשר יקרא לה ייי
צדקנו, qvæ ita transfert *Höttinger. thes. phil. p. 171.* hoc erit, accidet,
qvando vocabit eam (Hierosolymam Mesias per Evangelii prædica-
tionem, qvi est) Dominus justitia nostra. Qvæ interpretatio defendi
potest. Nam (1) ellipsis verbi וזה frequentissima est, v. g. *Gen. 5. 1.*
& c. *Vid. Buxt. in thes. p. 489. & Ven. Acad. Se-*

nior

nior in idios. p. 30. Imò pronomina & ipsum pronome הו' hanc ellipsin ad-
 mittunt *Buxi. l. c. p. 432. (2)* אשר ponitur interdū pro כאשר, quando. Un-
 de *R. Kim. f. 560. p. 1. l. 4. init. in Jer. 33. 22.* inquit: אשר כמו כאשר חסר. אשר
 אשר ל' קף הדמיון וכן כי אשר ראיתם את מצרים היום כמו כאשר
 est pro כאשר, ut desit Caph similitudinis, sicut deest in illo loco אשר
 כי אשר (Exod. 14. 13.). Sufficit ergo poni pro כאשר, de significatione n. (quam
 habet in illis locis) non sumus solliciti. (3) Verbum קרא significat etiam vo-
 care, quando ל sequitur, ut Deut. 2. 11. יקראו להם אמים. Jer. 3. 17. יקראו
 ה' קראו למקוננות Jer. 9. 16. לירושלים כסא ה'. Significat etiam vocare per
 prædicationē juxta *R. K. f. 457. p. 1. l. 4. in Es. 12. 4.* scribentē קראו בשמו קראו
 לעמים בשמו כמן ויקרא שם אברהם בשם ה' וזה טעם הודיעו הזכירו
 ל. קראו בשמו. i. e. prædicare nomen ejus, sicut dicitur (Gen. 13. 4.) & prædi-
 cavit ibi Abraham nomen Dei. Sensus est: indicare, memorare. Nec obstat
 קרא in his exemplis cum ב constructi. Nam quando significat prædicare
 vel cū ב constructur, vel cum את ut Jos. 8. 34. ואחרי כן קרא את כל דברי
 דברו על לב ירושלים וקראו אליה. ה' את, ut Es. 40. 23. התורה, vel cum
 כי מלאה צבאה וגו' קול קורא במדבר וגו'. Quæ omnia conveniunt
 cum nostro לה. Nam ל sæpè ponitur pro ב. *M. I. f. 53. col. 2. 55. 1. 64. 4. 65. 2.*
 Etiam pro את, quando notat ipsam substantiam ל העצם. מורה להכאת ל העצם
 מורה על העצם עצמו כמו מלת את *M. I. f. 12. 3. vel מלת את הרבר אל העצם*
f. 17. 2. Nec minus pro אל poni facile poterit, eūdem sensus idē sit. Qvòd si א:
 malimus subintelligere vocem שמו, sensus erit: & hoc est nomen ejus
 (Messias), qvòd prædicabitur (impersonaliter, vel prædicabit sc. prædicans)
 illi (Hierosolymæ); vel qvòd prædicabitur in ea. Nam etiā ל ponitur pro
 ב. ut dictum. Vel qvòd vocabitur sc. per prædicationem in ea, aut propter
 eam s. in ejus salutē, eūdem etiam בעבור *M. I. f. 10. 6. 3.*

§. 21. יהוה צדקנו Jehova justitia nostra. N. i. Hoc nomen esse Mes-
 siae Rabbini ipsimet largiuntur. In *Zohar in Gen. edit. Mant. f. 93. Crémón. &*
Lublin. f. 63. legitur: ומלכא משיחא דאתקרו בשמא דק"כה & rex Mes-
 sias, qvi appellatur nomine sancti Dei benedicti. Qvòd repetitur in *Jal-*
ckuth Chadafeh f. 123. col. 4. Num. 17. edit. Lubl. f. 121. col. 4. med. Ambst. Talmud
edit. Ambst. in Bava Batra c. 5. f. 75. p. 2. l. 5. tradit שמו הו' דכתיב הו' שמו
 על שמו של הק"כה Messias (sc. vocatur הק"כה nomine
 sancti Dei benedicti) juxta illud, qvòd scriptum est: & hoc erit nomen ejus
 &c. *Medrasch Till. ed. Vener. f. 10. col. 3. l. 10. a f. קוראין*
 למלך בשם הו' ורם אין קוראין על שמו ומה שמו הו' איש
 מלך בשם הו' — וקורא למלך המשיח על שמו ומה שמו הו' איש
 מלחמה ומלך המשיח וזה שמו אשר יקראו י"י צדקנו
 his servus non vocatur illius nomine. — Vocata (הק"כה) sancti. D. ben. Je-
 gem

29.

27.

26.

25.

4.

5.

23.

22.

21.

20.

19.

14⁸.

15.

16.

gem Mesiam suo nomine. Ecquod v. nomen ejus? Jehova vir belli, (Ex. 15.
v. 3.) Quod a. ad regem Mesiam (attinet, de eo dicitur) & hoc erit nomen
ejus &c. *Echa Rabbetbi ed. Amstel. f. 68. col. 2. 3.* מִת שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.
רַבִּי אֲבָהוּ בַר כַּהֲנָא אָמַר ה' שְׁמוֹ שֶׁנִּי וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ ה' צְדָקְנוּ
דָּא ר' לוי טָבָא לְמַדְרֵינָא דְשִׁמְהָ כְּשֵׁם מַלְכָּה דְכַתִּיב וְשֵׁם מַלְכָּה
כְּשֵׁם אֱלֹהֵיהּ טָבָא לְמַדְרֵינָא דְשִׁמְהָ כְּשֵׁם מַלְכָּה דְכַתִּיב וְשֵׁם הָעִיר
מִיּוֹם ה' שְׁמָהּ וְשֵׁם מַלְכָּה כְּשֵׁם אֱלֹהֵיהּ שֶׁנִּי וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ ה'
צְדָקְנוּ. *Qvale est nomē regis Mesia? R. Abba Bar Cabana dixit: Jehova no-*
men ejus, qvia dicitur: & hoc erit nomē ejus &c. Ita dixit R. Levi: bonū est
provincia; si appellatur nomine regis sui, qvia scriptū est: Nomē regis ejus
est, sicut nomen Dei ejus. Bonum est provincia; qvæ appellatur nomine
regis sui, juxta illud: (Ezech. 48. 35.) nomen civitatis deinceps (futurū est)
ibi Jehova. Et cujus regni nomen est, sicut nomen Dei ejus, juxta illud: &
hoc erit nomen ejus &c. R. D. Kimchi in b. l. Jer. f. 548. pag. 1. l. 7. a f. יִשְׂרָאֵל
יִקְרָא הַמְּשִׁיחַ כֹּהֵן הַשֵּׁם ה' צְדָקְנוּ, Israel vocabit Mesiam hoc nomi-
ne, Jehova justitia nostra. Et in Jer. 33. 16. f. 560. p. 1. l. 1. 2. 3. ולמעלה אמר על
צדקנו מלך המשיח זה שמו אשר יקראו י"ו צדקנו, supra dixerat (prophe-
ta) de rege Mesia; & hoc erit nomen ejus &c. Et in Ezech. 48. 35. f. 639. p. 2.
l. 9. a f. Qvæ repetit R. Ben Mel. in M. I. f. 118. col. 4. f. alcub ed. Cracov. f. 65. col. 2.
med. N. 304. Livorn. f. 108. c. 1. med. Neod. מְשִׁיחַ דְכַתִּיב וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר
נִקְרָא עַל שְׁמוֹ שֶׁל קָה"ב כֹּהֵן הַשֵּׁם ה' צְדָקְנוּ, Mesias (appellatur nomine Dei כֹּהֵן הַשֵּׁם ה'
ut præcedit) juxta illud: & hoc nomen ejus &c. Quod repetit R. Alschech
in Ps. 83. ed. Ven. in 4to. f. 180. med. Et in Jer. 23. f. 91. col. 1. l. 16. a f. & col. 2. ab init.
ubi addit: כִּי הַמְּשִׁיחַ יִבְרָא לוֹ יוֹת' וְיִקְרָא שְׁמוֹ ה' צְדָקְנוּ כִּי מִכֵּן
וּמִשָּׁךְ צְדָקְנוּ כֹּאֲשֶׁר מֵה' וְשִׁיעוֹר הַכְּתוּב עִם הָיוֹת שְׁבִימֵי חוֹשֶׁעַ
וְהוֹדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לְבִטָּח עִמּוֹ לֹא יַעֲשׂוּ עֵינָי לְקָרָא לוֹ שֵׁם
עַל שֵׁם חֲשׂוֹתָם וּבִטְחוֹנָם כִּי אִם עַל שֵׁם הַצְדָקוֹ וּבִשְׂרֹן הַנִּשְׁפָּע
לָהֶם עַל יְדוֹ וְזֶה ה' צְדָקְנוּ כִּי מִזֶּה יַעֲשֶׂה הָאָדָם עֵינָי מִכֵּן שׁוֹכֵת
הוּא. Ita Mesias similis erit Deo benedicto, & vocabitur nomen
ejus: Jehova justitia nostra. Nam ex Te (dicent Judæi) protrahetur ju-
sticia nostra, sicut ex Deo ipso. Conjicit scriptura, qvod et si ejus tem-
pore salvabitur Jehuda, & Israel habitabit secure, non tamen prima-
riò vocaturi eum sint hoc nomine ob salutem & fiduciam suam, sed ob
justitiam & rectitudinem, qvæ redundat ad eos per illum. Hoc est illud: Je-
hova justitia nostra, qvonia in deponet homo fundamentum omnium
bonorum mundi hujus. Conf. id. in Jer. 33. f. 98. col. 2. l. 6. & in Mich. 5. f. 125.
col. 1. l. 10. a f. Idem dictum repetitur ex Jalcuth in Beth Israel ed. Proftiz. f. 85.
col. 2.

col. 1. med. & Nezach Ifraed. Prag. f. 48. col. 1. 14. R. Abarbanel in b. l. Jer.
f. 119. col. 3. 4. ait: ואמר זה על המשיח שומרוך בישראל כי איהו יקרא: ואתו ה' בשם המיוחד המפורש אליו ית' שלא ישתתף בקריאתו
דבר מנכראין, quod dicat hoc de Messia, qui regnaturus sit in Israele.
Quomodo autē vocabit eum Deus nomine appropriato sibi & exposito,
cujus appellatio nulli creaturæ communis est? R. Albo in *Iccarim* adduce-
tur inferius. Conf. etiam *Ber. Rabb. in Gen. 25. 6. cit. à Magn. D. Calov. in Bibl.*
ill. T. 2. p. 427. Quia itaq; Messias appellatur Jehova, hic firmiter concludi-
tur, eum verum esse Deum, cum nomen hoc vero Deo proprium sit & es-
sentiale, juxta 1. Reg. 18. 21. El. 42. 8. & c. Id quod iterum nobiscum affirmant
Rabbini. R. Jos. Albo *Iccar. Orat. 2. c. 28.* inquit: ואולם שם בן ארבע אותיות
אי אפשר שיצדק על זולתו כלל בשום צד לפי שהוא שם יאמר
עליו ותברך מצד ה' ה' טוב מצוי אורו. Sed nomen Tetragrammaton non
potest ullo modo prædicari, nisi de solo Deo, quia hoc nomen de Deo be-
neditio dicitur propter essendi necessitatem. R. Abarb. in *Gen. f. 6. col. 1.* ope-
ro: è illud demonstrans inter alia ait: ועל זה (עצמות יתברך) יורה
השם המקורש בן ד' אותיות הנקרא שם המפורש כמו שכתב הרב
Et de hac (essentia
Dei benedicti) docet nomen sanctificatum Tetragrammaton, quod appel-
latur nomen expositum, quemadmodum scribit magnus doctor (Maimon).
Nam est illi proprium, neq; tribuitur alii. R. Isaac Arama *com. in Pentat. f. 116.*
col. 1. scribit: זה מהידוע כי שם יורה הנכבד והנורא הוא שם
העצם המורה על עצמותו יתברך. Hoc manifestum est, quod nomen
gloriosum & venerabile Jehova sit nomen substantiæ, Dei benedicti sub-
stantiam docens. Ita R. Maimon in *More Nevoch. part. 1. c. 61.* מורה על עצמו
יתעלה כאשר לא ישתתף אחד מן הברואות בהוראה ההיא. Dei al-
tissimi essentiam docet (nomen Jehova), quemadmodum etiam non com-
petit creaturæ ulli in ista significatione. Ita R. Joseph Ben Gecatija in *Ginnas*
Egos, ubi prolixus est in hoc nomine: והוראה לו המיוחד לו להוראה
גדולה על שם סוד היותו יתעלה מצוי אורו ית'. Hoc est nomē appro-
priatum illi (Deo), in argumentū magnum arcanæ ejus existentia, & æter-
na essentia Dei benedicti. Ita R. Ab. Es. in *Es. 42* 8 אני יהוה שמי הנכבד
Ego Jehova, hoc est no-
men meū gloriosum. Nam non occurrit in scriptura nomē essentiale solū,
nisi hoc solū. Conf. R. Gerund. f. 94. ad *Gen. 33 v. ult.* R. Lipm. in *Nizach. p. 162.*
& c. Unde & à *Masoretibus* appellatur (vel dialecto Aramæa in pl.
Memorativum, quod essentiam Dei in memoriam nobis revo-
cet. Nam El. 38. 20. annotat *Masora parva* 'אזכרו' וסופי' אזכרו' Tres
sunt

29.

27.

26.

25.

4.

23.

5.

22.

21.

20.

19.

18.

15.

16.

sunt versiculi, qui incipiunt à nomine memorativo, & in eo desinunt. Vid.
Schabbas f. 103. p. 2. & *Sanbedr.* f. 102. 2. ut & *Buxi. in Lex. Talm. in R.* זכר
 זכר N. 2. Emphasis quoque est in voce צדקנו. Nam (1) hac ipsa confirmatur
 magis, quod supra erat dictum, germen hoc fore justum, quoniam scriptu-
 ra כפל הענין לרוק הענין geminat sensum ad eum magis confirmandum
 juxta vulg. Reg. (2) qui est justitia nostra in casu recto, non potest non esse
 verus Deus. Nam ועון צדקות רי בידוהו *Es.* 45. 24. ceu argumentatur *Exc.*
Dn. Frischmuth in disp. de b. l. c. 2. §. 4. Sed Messias est justitia nostra. E. Mi-
 norè Rabbini facile concedunt ex h. l. quo ducti toties eum משיח צדקנו
 appellant v. g. in *Jalckuth Ed. Cracov.* f. 56. col. 4. *Livorn.* f. 96. 1. *Pesickta Rab-*
berba f. 62. col. 3. & 63. c. 1. *Saad. Gaone in Dan.* 7. 13. f. 890. p. 2. l. 13. à f. *Ephodi ed.*
Venet & Sabion P. 2. c. 29. f. 106. col. 2. l. 10. à f. cap. Ab. in Es. 26. c. 4. f. 28. c. 4. f. 42.
 l. 10. init. f. 64. c. 1. f. 78. c. 4. in *Dan.* 9. f. 64. c. 1. & 2. *Jos. fil. Ab. Jechija in Ruth* f. 17
 col. 2. in *Pf.* 119. f. 51. col. 4. in *Pf.* 132. f. 57. c. 4. in *Pf.* 133. loc. iisd. in *Pf.* 138. f. 58. c. 3. in
Dan. 7. f. 109. col. 2. ed. *Bonon. Alshech. in Es.* 42. f. 36. col. 1. & 2. *Perusch Megill.*
Ruth ed. Mant. f. 28. p. 1. *Meor Enajim Asaria P. 3. c. 43. f. 139. p. 1. & c.* Videat-
 ur incomparabilis Præceptor noster, Excell. *Edzardus, in Consensu antiq. Jud. cū*
explicatione Christian. in h. l. (3) Suffixum נו in voce צדקנו indicat appli-
 cari nobis debere illam justitiam. Nam יקרא הכתוב שם המשיח ה' יקראוהו
 צדקנו להוותו אמצעי אל שנשיג הצדק מהשם ועל כן יקראוהו
 צדקנו. Vocat scriptura nomen Messæ Jehova justitia nostra,
 quia futurus erat mediator, ut Nos consequamur justitiam à Deo; pro-
 pterea vocat nomine Jehova justitia nostra, inquit *Albo Itcar. Or. 2. c. 28.*
 Hoc se consolari videntur Rabbini ipsi, dum plerumque vel minimâ men-
 tione Messæ injectâ illud צדקנו adjiciunt. Imò aliquoties in *Jalck.* v. g.
ed. Crac. f. 56. col. 3. 4. & *Livorn.* f. 95. col. 4. f. 96. c. 1. & 2. ut & in *Pesickta Rab-*
berba ed. in 4to. f. 62. col. 1. 2. 3. & f. 63. col. 1. Deus introducit Messiam ap-
 pellans משיח צדקי s. Messiam justitiæ meæ. Simili ferè modo ait *Joseph*
fil. Aben Jechija in Pf. 93. f. 45. col. 3. l. penult. הנה נאמנו מאד כי משיח
 צדק, Ecce valdè credimus, Messiam esse justitiam tuam (Deus). Quæ
 intelligunt fortassis ea ratione, quod justitia factus sit à Deo, maximè cum
 statuunt nobis promereri debuisse justitiam. Suffixa enim hujusmodi
 non modò activè, sed & passivè significant, s. בשמות יפלו על הפועל ועל הפעול
 f. 154. col. 3. & *R. Kimchi in Es.* f. 463. pag. 2.

§. 22. His ita explicatis, respondebimus ad objectiones, quas contra hanc
Messia appellationem Rabbini nonnulli movent. Qui nomen hoc Messia fore
concedunt, nolunt tamen admittere futurum illum Deum. Hinc legitur in *Jal-*
ckuth, Alfschech, Beth Israel, Nezach Israel &c. locis sup.cit. שלשה נקראו על שמו
של הקי"ב האלו הם צדיקים ומשיח וירושלם צדיקים שני כל הנקרא בשמו
ולכבודי בראתיו וצרתיו אף עשותיו משיח דכתיב וזה שמו וגו' ירושלם
דכתי' ושם העיר מיום ה' שמה אל תקראו שמה אלה שמרה;
Trii appellantur nomine Dei bened. quæ sunt ista: Justi, Messias, & Hierosoly-
ma. Justi, quia dicitur: omnem, qui vocat se de nomine meo, quem ad gloriam
meam creavi etiamq; feci (sc. redde aq. vilo. *Es. 43. 7.*) Messias, quia scriptum est:
& hoc erit nomen &c. Hierosolyma, quia scriptum est: Nomen verò civitatis
deinceps (futurum est) Jehova ibi. (*Ezech. 48. v. ult.*) Ne legas שמה (ibi), sed
שמה (nomen ejus). *R. D. Kimchi in b. l. Jer.* (conf. etiam in *Ezech. 48. v. ult.*) scri-
bit: וזה הקריאה על דרך הקריאה שקרא משה רבינו ע"ה המזבח וי"י
נסי וקרא יעקב למזבח אל אלהי ישראל כל אחד לפי ענינו הנמצא
Hæc appellatio se habet eo modo, quo Mo-
ses Doctor noster vocavit altare Jehova vexillum meum (*Exod. 17. 15.*), & Jacob
vocavit altare Deum, Deum Israel (*Gen. 33. v. ult.*). Unumquodq; pro ratione sui
significati; Sicut etiam dicitur (*Ezech. 48. v. ult.*) nomen verò civitatis &c. *R. Mo-*
ses Gerundenfis in Gen. 33. v. ult. inquit: ודע כי המנהג הזה בישראל כן
שוקראו השמות בשכתי האל כמו צורואל צור כי יגיד הקורא שהאל
הוא צורו וכן עמנואל וכן שם המשיח וי"י צדקנו ושם ירושלם ה' שמה
Scito Judæos nomina
formare solere in gloriam Dei, v. g. Zuriel, Zuri. Pronuncians enim nomen fa-
tetur, Deum esse petram suam. Ita dicitur Immanuel, ita etiam nomen Messia;
Jehova justitia nostra, nomen Jerusalem, Dominus ibi. Ita etiam fit in nomi-
bus angelorum, Gabriel, Michael, &c. *R. Bechai in Pent. f. 22. col. 1.* posteaquam di-
xerat notum esse כי הדבר הנקרא על שם הנרבק בו גם הנרבק על
quod aliquid vocetur nomine illius, cum quo construitur, &
vice versa &c. subjungit: והוא שדרשו וי"ל שנקרא שמו של משיח השם
Atque hoc est,
quod Rabbini nostri p. m. docuerunt sensu allegorico, quod Messias nomine
Jehova justitia nostra appelletur, & ita Jerusalem, de qua scriptum sit: Nomen
autem civitatis &c. Conf. *R. Joseph. Albo. Iccar. Orat. 2. c. 28.* Respondemus autem
& quidem ad *Es. 43. 7.* Vocatos de nomine Dei, esse כל הכתוב לחיים
vitæ adscriptum juxta *Kimchium in b. l.* & וי"י & populum Dei juxta *Aben Esram*
in b. l. E. ii non vocantur ut Messias absolutè וי"י, sed cum appposito. Et rectè dicit
R. Alfschech in loc. nostr. Jer. אמר כן מאי רבותיה רמלך המשיח מנייהו כי אחר
מעלה

29.

27.

26.

25.

4.

5.

23.

22.

21.

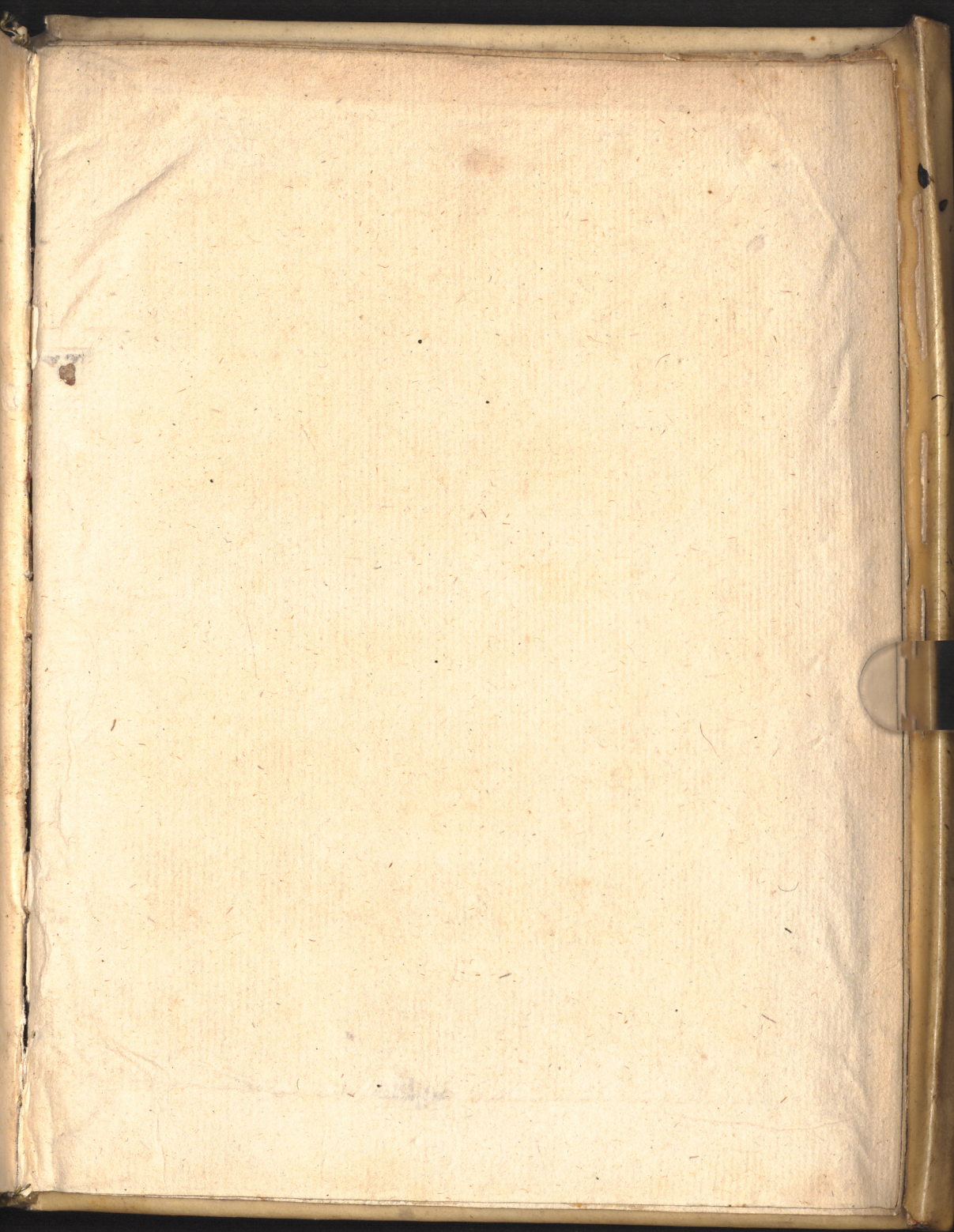
20.

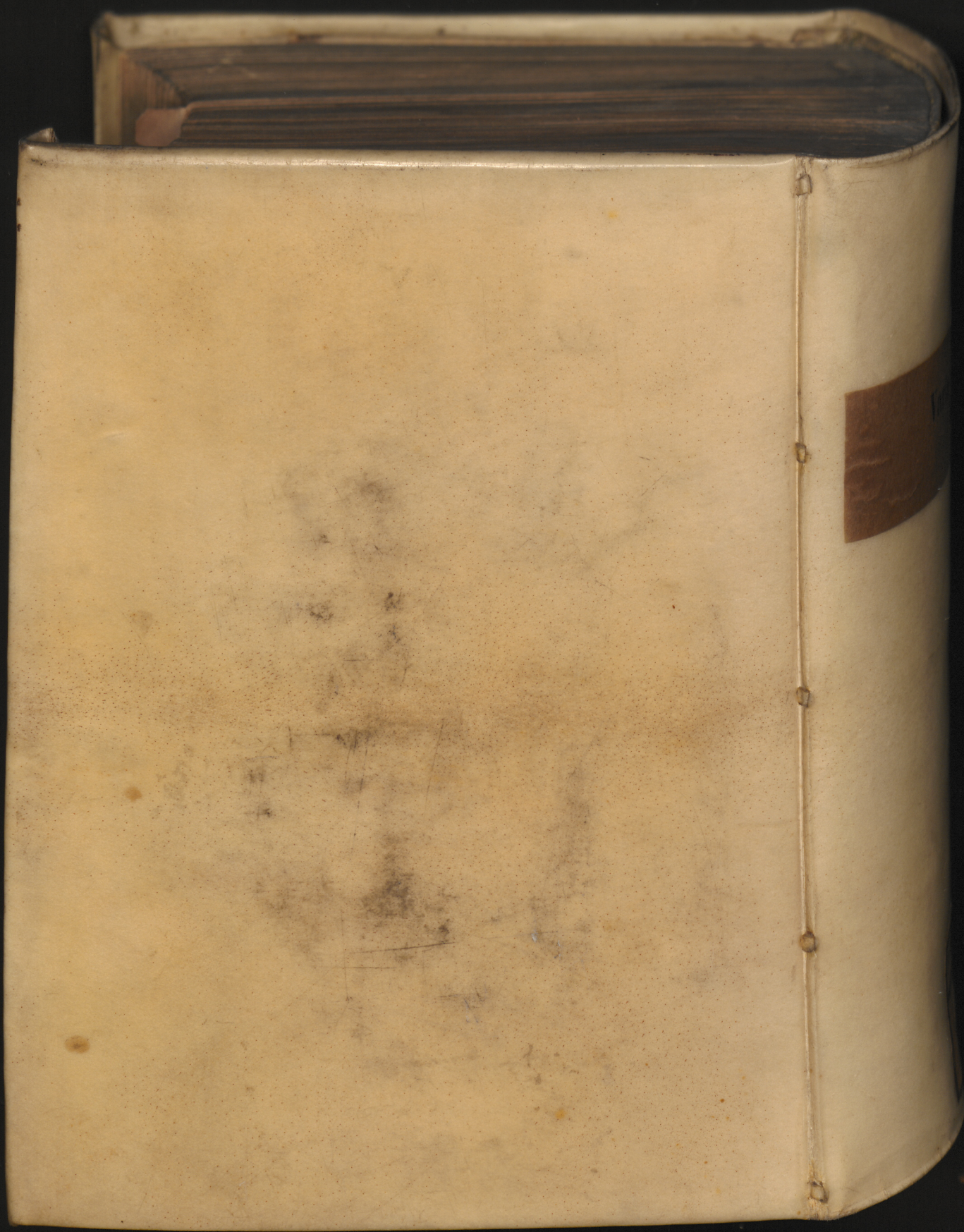
19.

14⁸.

15.

16.

Eodem modo CHRISTUM multa excepit turba
in eum intenti erant.

9. Ex hoc duo apparent. *Primo*, quod
nullibi localem inclusionem in Nov. Testam. si-
sonæ exceptionem honorificam, quā obedienti-
notet. *Secundo*, quod verba דנקבלון דנכרין
oportet cælos ut (tanquam Dominum suum
cui etiam obediant, nihil servile, sed majesticum
indicerent. Adeoque: quod Græcus Textus, (in
bis Dn. Tarnovii in Exercit. Bibl. p. 1170. edit.
quā nostris dicere) *avthehticus* dicat, quid
oet quod in sui exaltatione secundum humanam
ad dextram Patris occupavit cælestis regnum &
nium dominium: Syris interpretis contrariū ponat
& quomodo se gesserit, videlicet cum magna pro
Dominum suum excepit. Ibi notatur majestatis
triumphantis: hic obsequium & reverentia crea-
mè verò obsequium hoc cælo tribui, vide probat
Dn. Tarnovium.

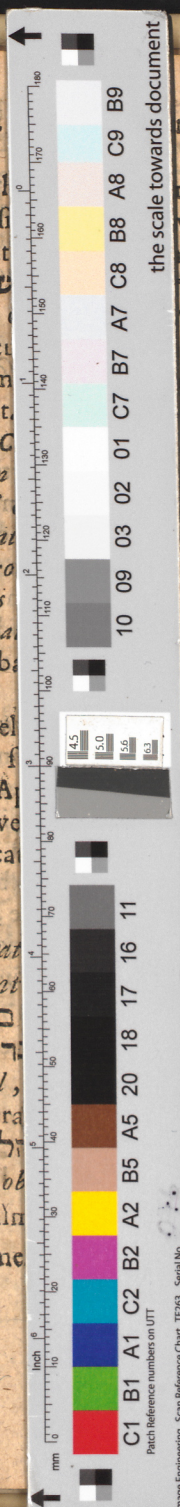
10. Et quis ex istis nunc ita argumentari vel
& cum obedientia CHRISTUM ut Dominum f
promptè obedit, Ergò localiter eum incluit. Ap-
di artem! Manet ergò, quod pro nostra, non ve-
stet Syra, quod demonstrandum. Et hæc explicatio
conveniet, de quo vide B. Menzer. l. d. p. 102.

QVÆSTIO IV.

An particule כ ל ב semper ה demonstrat
ejusq. Punctum assumant

1. Verissimum quidem est, quod כ ל ב
strativum & Emphaticum, idque דקראר
gravitatem lectionis, dicente Kimchi in Michlol,
steristico quandoque, ut Bellarmino plura suggera-
phil id fieri asserimus, dicitur enim ללין pro דלון
לשמר ad dependendum Es. 23, 11. בעטף in ob-
Thren. 2, 11. בעיר in evigilando pro בהעיר Psalm
petuum hoc esse negamus, exemplis contrariis me-

nes enim
n directè
vod per-
ratur,
77 quem
cipian;
modum
ac ver-
o 1627.
videli-
llatione
plena
fecerit,
istum.
Domini
Opti-
o apud
romptè
vel illi
luden-
parte
optimè
ant
emon-
propter
chara-
& Hi-
adam,
בהע
n per-
Dici-

32
34
5